

Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelma

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kansallisen palveluarkkitehtuurin (KaPA) toteuttamisohjelman ja sen strategisen johtoryhmän sekä ohjelmaryhmän.

Toimikausi

Ohjelman toimikausi on 2.5.2014 – 31.12.2017

Tausta

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama ICT 2015 työryhmä ehdotti raportissa tammikuussa 2013 kansallisen palveluarkkitehtuurin rakentamista. Toimenpiteen avulla voidaan luoda palveluita nykyistä helpommin organisaatorajojen yli sekä välttää päällekkäistä työtä ja parantaa asiakaspalvelua.

Hallituksen rakennepoliittinen ohjelma 29.8.2013 talouden kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi sisältää linjauksen (2.11), jonka mukaan ”Toteutetaan viipymättä kansallinen sähköinen palveluväylä ja sähköinen tunnistautuminen kustannustehokkaasti sekä Viron yhteistyömahdollisuudet täysimääräisesti hyödyntäen.”

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi päätöksessään 19.11.2013, että hallituksen rakennepoliittisen ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi valtiovarainministeriö asettaa kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelman ja sille poikkihallinnollisen ohjausryhmän. Ministerivaliokunta puolsi edelleen, että kansallisen palveluarkkitehtuurin kokonaisuuteen sisältyvät seuraavat osat:

- kansallinen palveluväylä (tiedonvälityskerros)
- kansallinen sähköinen tunnistusmalli
- kansalliset ratkaisut yritysten, muiden organisaatioiden ja luonnollisten henkilöiden roolien ja valtuutusten hallintaan
- kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat yhteiset palvelukanavat (palvelunäkymät)
- ohjelman toimeenpanon ja toteutettavien kokonaisuuksien jatkuvan ylläpidon ja valvonnan edellyttämät ohjaus- ja hallintamallit

Vaikuttavuustavoitteet

Ohjelman yleiset vaikuttavuustavoitteet ovat:

- Yksinkertaistaa ja helpottaa julkisen hallinnon asiakkaiden – kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen – asiointia viranomaisten kanssa ja muuttaa sitä turvallisemmaksi
- Edistää julkisen hallinnon avoimuutta sekä parantaa julkisen hallinnon palvelujen laatua
- Mahdollistaa sähköisten palvelujen kustannustehokkuus niiden elinkaaren ajan
- Parantaa tietojen yhteiskäyttöä ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koko julkisessa hallinnossa
- Edistää yritysten mahdollisuuksia hyödyntää julkisen hallinnon tietovarantoja ja palveluja
- Tukea kansantaloutta tehostamalla julkista hallintoa ja luomalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia yksityiselle sektorille

Tehtävät

Ohjelman tehtävänä on luoda kansallinen sähköisten palvelujen infrastruktuuri, johon sisältyvät seuraavat osat ja niiden toteutusperiaatteet:

1. *Kansallinen palveluväylä*, joka toteutetaan Viron X-road ratkaisua hyödyntäen avoimilla rajapinnoilla ja avoimella ohjelmakoodilla, ja jonka käyttöön julkinen hallinto veloitetaan ja jota tuetaan suunniteltavan siirtymäaikataulun puitteissa
2. *Tietovarantojen kytkeminen osaksi palveluarkkitehtuuria* ja niiden yhteentoimivuuden varmistaminen
3. *Kansallinen sähköinen tunnistusmalli*, jossa sähköisesti todennettu henkilöllisyys tuotetaan valtion ja yksityisten toimijoiden yhteistyönä
4. kansalliset ratkaisut yritysten, muiden organisaatioiden ja luonnollisten henkilöiden *roolien ja valtuutusten hallintaan*
5. kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat yhteiset *palvelunäkymät*, jotka kokoavat tunnistautuneelle käyttäjälle häntä koskevat julkisen hallinnon palvelut ja tietoaineistot, mm. omat rekisteritiedot ja niihin liittyvät palvelut omien asiointi- ja tietotarpeiden mukaan.
6. huolehtia tarvittavien lainsäädäntötoimien valmistelusta
7. ohjelman toimeenpanon ja toteutettavien kokonaisuuksien jatkuvan ylläpidon ja valvonnan edellyttämät ohjaus- ja hallintamallit.

Kansallinen palveluarkkitehtuuri toteutetaan siten, että siihen voidaan liittää jo olemassa olevia palveluja sekä mahdollisimman laajasti hyödyntää jo tehtyjä julkisen hallinnon ICT:tä koskevia kehittämistoimia, päätöksiä ja ratkaisuja. Kansallista palveluarkkitehtuuria rakennettaessa otetaan huomioon kansalliset tietoturvallisuutta koskevat säädökset ja ohjeet sekä kehitetään tarvittavat tietoturvaratkaisut.

Kansallinen palveluarkkitehtuuri toteutetaan valtiovarainministeriön ja tässä asetettavan ohjelmaryhmä ohjauksessa. Kansallisen palvelu-

arkkitehtuurin ja sen osakokonaisuuksien valmistelussa kuullaan keskeisiä sidosryhmiä.

Aikataulu

Toteutusohjelman yleiset aikataulutavoitteet ovat:

- Vuonna 2015 ohjelman ensimmäisessä vaiheessa palveluväylä ja julkisen hallinnon tuottamia rekisteritietoja sisältävä katselupalvelu kansalaisille (ns. kansalaisnäkyvä) avataan tuotantokäyttöön, kansallinen sähköinen tunnistusmalli on valmisteltu
- Vuoden 2016 loppuun mennessä tarvittavat lainsäädäntömuutokset on selvitetty ja valmisteltu; kansallisen palveluarkkitehtuurin ja sen osakokonaisuuksien jatkuvan ylläpidon ja kehittämisen ohjaus- ja hallintamallit sekä toimintaprosessit on jalkautettu osaksi toimintaa asteittaisen kehityksen ohella
- Vuoden 2017 loppuun mennessä rooli- ja valtuutuspalvelu, sähköinen identiteetti, palvelunäkymät ovat tuotantokäytössä siten, että niihin on integroitu keskeiset kansalaisia, yrityksiä ja hallintoa koskevat palvelut ja tietovarannot
- Vuonna 2018 kansallinen palveluarkkitehtuuri siihen kuuluvine osineen on kokonaisuudessaan tuotantokäytössä sekä tarvittavat lainsäädännön muutokset on toimeenpantu ja palveluarkkitehtuurin ohjaus ja hallintamalli on otettu kansalliseen käyttöön

Ohjelman aikana luodaan yhteiset toimintamallit ja prosessit, jotka mahdollistavat kansallisen palveluarkkitehtuurin jatkuvan ylläpidon ja kehittämisen sekä tietovarantojen ja palvelujen kytkennän osaksi palveluarkkitehtuuria myös ohjelman päättymisen jälkeen.

Ohjelman aikatauluja tarkennetaan ohjelmasuunnitelmassa.

Organisointi

Valtiovarainministeriö asettaa ohjelmalle strategisen johtoryhmän sekä ohjelmaryhmän, joiden kokoonpano ja tehtävät ovat seuraavat:

Strateginen johtoryhmä

Puheenjohtaja, valtiosihteeri kansliapäällikkönä Martti Hetemäki, VM
 Varapuheenjohtaja, ICT-johtaja, ylijohtaja Anna-Maija Karjalainen, VM
 NN, valtioneuvoston kanslia
 NN, sisäministeriö
 NN, opetus- ja kulttuuriministeriö
 NN, maa- ja metsätalousministeriö
 NN, liikenne- ja viestintäministeriö
 NN, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
 NN, työ- ja elinkeinoministeriö
 NN, Kansaneläkelaitos
 NN, Verohallinto
 NN, Tietosuojavaltuutetun toimisto
 NN, Suomen Kuntaliitto
 NN, Helsingin kaupunki
 NN, Lahden kaupunki
 NN, Mikkelin kaupunki

NN, Oulun kaupunki
 NN, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, Sitra

Strateginen johtoryhmä toimii ohjelman omistajana ja sen tehtävänä on

- hyväksyä ohjelman tavoitteet ja aikataulu
- varmistaa edustamansa tahon sitoutuminen ohjelman tavoitteisiin ja ohjelman tehtävien toimeenpanoon oman organisaationsa osalta
- käsitellä ja puoltaa mahdollisia linjaus- tai päätösesityksiä ministerivaliokunnille tai valtioneuvostolle
- seurata toteuttamisohjelman etenemistä

Ohjelmaryhmä

Puheenjohtaja, ICT-johtaja, ylijohtaja Anna-Maija Karjalainen, VM
 Varapuheenjohtaja, NN, VM
 NN, liikenne- ja viestintäministeriö
 NN, VRK
 NN, VM / KAO
 NN, VM /JulkICT
 NN, VM /JulkICT
 NN, Suomen Kuntaliitto

Valtiovarainministeriö voi myöhemmin täydentää ohjelmaryhmää.

Ohjelman ohjelmapäällikkö toimii sekä strategisen johtoryhmän että ohjelmaryhmän pääsihteerinä. Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto voi täydentää ohjelmaryhmän sihteeristöä ja määrittää sille tarkemmat tehtävät.

Ohjelmaryhmä kokoontuu tarvittaessa ja sen tehtävänä on

- tarkentaa ohjelman tavoitteita, visiota ja aikataulua
- ohjata ja valvoa toteuttamisohjelman etenemistä sovittujen tavoitteiden mukaisesti
- hyväksyä ohjelman toimintamalli, ohjelmasuunnitelma, ja viestintäsuunnitelma niihin sisältyvine strategisine linjauksineen sekä suunnitelmien merkittävimmät muutokset
- hyväksyä ohjelmaan kuuluvien hankkeiden tavoitteet ja hankesuunnitelmien päälinjat ja niiden merkittävimmät muutokset
- tukea valtiovarainministeriötä vaadittavien hallinnollisten päätösten ja linjausten tekemisessä ohjelman eri toimeenpanovaiheissa
- valmistella mahdollisia linjaus- tai päätösesityksiä ministerivaliokunnille tai valtioneuvostolle
- käsitellä ehdotukset palveluarkkitehtuurin ja siihen kuuluvien kokonaisuuksien jatkokehittämisestä sekä jatkuvan ylläpidon ohjaus ja hallintamalleista.

Ohjelman hankkeet ja muu organisointi

Kansallisen Palveluarkkitehtuurin (KPA) toteuttamisohjelmaan kuuluvat seuraavat osa-alueet ja niitä koskevat hankkeet:

- kansallinen palveluväylä (tiedonvälityskerros)

- kansallinen sähköinen identiteetti ja tunnistusratkaisu
- kansalliset ratkaisut yritysten, muiden organisaatioiden ja luonnollisten henkilöiden roolien ja valtuutusten hallintaan
- kansalaisten, yritysten ja viranomaisten tarvitsemat yhteiset palvelunäkymät.

Valtiovarainministeriö asettaa kevään 2014 aikana edellä mainittuja toteutusohjelman osa-alueita koskevat hankkeet.

Toteuttamisohjelman ja sen osahankkeiden on kuultava keskeisiä sidosryhmiä ohjelman toteutuksen eri vaiheissa tarvittavassa laajuudessa.

Kustannukset

Ohjelman kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momentilta 28.70.03 *Kansallisen tietöalan ohjaus ja kehittäminen*. Ohjelman toteuttamiseen käytettävistä määrärahoista vuosina 2015 – 2017 päätetään valtion kehyspäättöksissä ja kunkin vuoden valtion talousarviossa.

Strategisen johtoryhmän, ohjelmaryhmän ohjelman muiden ryhmien työ tehdään virkatyönä. Kuitenkin valtiovarainministeriö korvaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien ryhmien jäsenten kohtuulliset matkakustannukset.

Raportointi ja arviointi

Ohjelma raportoi talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ohjelman tilanneraportteja käsitellään myös Valtioneuvoston kanslian asettamassa ICT-strategian toimeenpanon seurantaryhmässä ja valtiovarainministeriön asettamassa Tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmässä (TIEKOssa) sekä Julkisen hallinnon tietohallintoneuvottelukunnassa JUHTA:ssa. Ohjelman ja sen hankkeiden tilannekatsauksia voidaan esitellä myös muissa sidosryhmiä edustavissa toimielimissä ja tilaisuuksissa.

Tavoitteiden toteutumista seurataan osana ohjelmaa ja ohjelmasta toteutetaan riippumattomat väliarviot ja loppuarvio 2018. Ohjelman vaikuttavuutta seurataan aktiivisesti myös ohjelman päätyttyä.

Hallinto- ja kuntaministeri

Henna Virkkunen

Kehittämis- ja hallintojohtaja

Helena Tarkka

Liitteet

Ohjelman taustamuistio 22.04.2014

Jakelu

VM,

Tiedoksi

VM,